

Finansudvalget

Sagsnr.
2014 - 2360

Doknr.
1265747

Dato
24-03-2015

Folketingets Finansudvalg har d. 4. december 2014 stillet følgende spørgsmål nr. 132 (alm. del) til økonomi- og indenrigsministeren, som hermed besvares endeligt. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Jacob Jensen (V).

Spørgsmål:

”Vil ministeren genberegne svaret på spørgsmål 48 idet der i beregningen af indkomster i overførselsalternativet, skal tages udgangspunkt i de faktiske indkomster (præcis som i en standard beregning af nettokompensationsgrader) frem for at antage en løn på 110 eller 120 kr. i timen, som efter spørgerens opfattelse kun skal bruges i beregninger for beskæftigelsesalternativet?”

Endeligt svar:

Nettokompensationsgraden er et udtryk for, hvor meget en persons disponible indkomst som overførselsindkomstmodtager (overførselsalternativet) udgør i procent af den disponible indkomst, han eller hun har som beskæftiget (beskæftigelsesalternativet). Den disponible indkomst er det, personen har til rådighed til husleje, mad, tøj osv., når skatten er betalt.

Den disponible indkomst i de to alternative situationer opgøres under antagelse af, at personen er overførselsindkomstmodtager hhv. beskæftiget i hele det pågældende kalenderår. Beregningerne tager blandt andet højde for aftrapning af indkomsthængige ydelser som boligstøtte og økonomisk friplads til børn i daginstitution og modregning i ægtefælles eller samlevers overførselsindkomst mv.

Beregningerne tager også højde for skønnede udgifter til transport til og fra arbejde samt nettopensionsindbetalinger, dvs. den skønnede værdi af indbetalinger til arbejdsmarkedspension og ATP efter skat og modregning i andre ydelser, når de kommer til udbetaling efter overgangen til pension.

Af besvarelsen af *FIU alm. del spørgsmål 48* fremgår den gennemsnitlige nettokompensationsgrad samt antallet og andelen af personer med en nettokompensationsgrad over 80 pct. hhv. over 90 pct. i 2013, og når skatte- og kontanthjælpsreformen er fuldt indfaset, hvor det er lagt til grund for beregningerne, at alle personer – beskæftigede såvel som fuldt ledige m.fl. og efterlønsmodtagere – sættes ned på et ”lavtløsniveau” i beskæftigelsesalternativet. Det er også et ”lavtløsniveau”, der ligger til grund for beregningen af den disponible indkomst i overførselsalternativet.¹

¹ Beregninger af nettokompensationsgrader baserer sig på registeroplysninger om 18-64-årige i befolkningen, som opdeles efter deres faktiske arbejdsmarkedstilknøytning. Der skelnes mellem fuldt beskæftigede, dvs. fuldtids- og deltidsbeskæftigede, delårsbeskæftigede, fuldt ledige m.fl. og efterlønsmodtagere. Selvstændige, studerende og førtidspensionister m.fl. indgår ikke i beregningerne.

Af tabel 1 og 2 fremgår de efterspurgte beregninger, hvor der kun er brugt et "lavtlønsniveau" i beskæftigelsesalternativet, mens overførselsalternativet er det samme som i en standardberegning. Der er som ved besvarelse af *FIU alm. del spørgsmål 48* givet to beregningseksempler med en timeløn på hhv. 110 kr. og 120 kr., da det ikke er specificeret, hvad der skal forstås ved et "lavtlønsniveau".

Det bemærkes, at beregningerne – for så vidt angår kontanthjælpsreformen – ikke er korrigeret for afskaffelsen af den gensidige forsørgerpligt for samlevende med finanslovsaftalen for 2015. De er således sammenlignelige med besvarelse af *FIU alm. del spørgsmål 48*.

Tabel 1

Nettokompensationsgrader, 2013 og med skatte- og kontanthjælpsreformerne fuldt indfaset under antagelse om timeløn på 110 kr. i beskæftigelsesalternativet

	Nettokompensationsgrad				
	Gnsn.	> 80 pct.	> 90 pct.	> 80 pct.	> 90 pct.
	Pct.	----- 1.000 pers. -----	-----	----- Andel, pct. -----	-----
2013	99,8	1.997	1.908	86,1	82,3
Skatte- og kontanthjælpsreform	93,9	1.966	1.801	84,8	77,7

Anm.: Overførselsalternativet er beregnet som i en standardberegning. Beregningerne er foretaget på registerdata for 2011, der er fremskrevet til priser og lønninger i 2013. Det samme gælder skatte- og kontanthjælpsreformen fuldt indfaset. For så vidt angår kontanthjælpsreformen, er det beregningsteknisk lagt til grund, at alle personer på 30 år og derover og personer under 30 år med en erhvervskompetencegivende uddannelse er jobparate som kontanthjælpsmodtagere. Det er ligeledes lagt til grund, at alle personer under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse er uddannelsesparate som modtagere af uddannelseshjælp. Beregningerne er ikke korrigeret for afskaffelsen af den gensidige forsørgerpligt for samlevende med finanslovsaftalen for 2015. De er i øvrigt baseret på en række beregningstekniske antagelser og bl.a. som følge heraf behæftet med usikkerhed.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellen.

Tabel 2

Nettokompensationsgrader, 2013 og med skatte- og kontanthjælpsreformerne fuldt indfaset under antagelse om timeløn på 120 kr. i beskæftigelsesalternativet

	Nettokompensationsgrad				
	Gnsn.	> 80 pct.	> 90 pct.	> 80 pct.	> 90 pct.
	Pct.	----- 1.000 pers. -----	-----	----- Andel, pct. -----	-----
2013	94,1	1.925	1.805	83,0	77,9
Skatte- og kontanthjælpsreform	88,6	1.885	1.624	81,3	70,0

Anm.: Se tabel 1.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellen.

Som ved *FIU alm. del spørgsmål 48* vil nettokompensationsgraden isoleret set være højere, desto lavere lønnen er i beskæftigelsesalternativet, og den gennemsnitlige nettokompensationsgrad bliver således også betydeligt højere, og antallet og andelen af personer med forholdsvis høje nettokompensationsgrader væsentligt større, sammenholdt med en standardberegning, jf. bl.a. *Familiernes økonomi – fordeling, fattigdom og incitament* 2014, Økonomi- og Indenrigsministeriet, maj 2014.

Det bemærkes, at der er tale om stiliserede beregningseksempler, der ikke er baseret på realistiske antagelser om lønnen, og som ikke umiddelbart egner sig til at drage konklusioner om den økonomiske tilskyndelse til at være i arbejde.

Beregningerne viser således, hvor mange personer der ville være med en nettokompensationsgrad over 80 pct. hhv. 90 pct., hvis beskæftigelsesalternativet for alle de personer, der indgår i beregningerne – herunder personer, der aktuelt er beskæftigede – bestod i et job på "lavtlønsniveau".

Den timeløn, der lægges til grund i Økonomi- og Indenrigsministeriets standardberegning af nettokompensationsgraden, er det "bedste bud" på en persons timeløn ud fra de tilgængelige registeroplysninger, jf. *FIU alm. del spørgsmål 48*.

Af tabel 3-4 fremgår – som supplement til de efterspurgte beregninger – en opdeling af personerne efter deres faktiske arbejdsmarkedstilknøytning.

Heraf kan det blandt andet ses, hvor mange af de personer, der aktuelt står helt uden for arbejdsmarkedet, dvs. fuldt ledige m.fl., der ville have en nettokompensationsgrad over 80 pct. hhv. 90 pct., hvis deres beskæftigelsesalternativ var et job på "lavtlønsniveau".

Tabel 3

Nettokompensationsgrader, 2013 og med skatte- og kontanthjælpsreformerne fuldt indfaset under antagelse om timeløn på 110 kr. i beskæftigelsesalternativet

		Nettokompensationsgrad				
		Gnsn.	> 80 pct.	> 90 pct.	> 80 pct.	> 90 pct.
		Pct.	----- 1.000 pers. -----	-----	----- Andel, pct. -----	-----
2013	Fuldt beskæftiget	102,0	1.565	1.516	88,9	86,1
	Delårsbeskæftiget	98,3	234	230	84,1	82,6
	Fuldt ledige m.fl.	85,1	123	98	64,3	51,3
	Efterlønsmodtagere	92,0	75	63	85,4	72,2
	Alle	99,8	1.997	1.908	86,1	82,3
	Fuldt beskæftiget	96,1	1.547	1.461	87,8	83,0
Skatte- og kontanthjælpsreform	Delårsbeskæftiget	92,3	233	220	83,6	78,9
	Fuldt ledige m.fl.	79,9	115	76	59,9	39,6
	Efterlønsmodtagere	86,7	71	45	81,2	50,8
	Alle	93,9	1.966	1.801	84,8	77,7

Anm.: Se tabel 1. Fuldt beskæftigede er lønmodtagere, som er i understøttet beskæftigelse, herunder beskæftigede på deltid, hele året. Delårsbeskæftigede er personer, der i en eller flere perioder i løbet af året er i understøttet beskæftigelse som lønmodtagere, men som også i perioder modtager overførselsindkomst. Fuldt ledige m.fl. er personer, der hele året er i støttet beskæftigelse eller modtager overførselsindkomst, herunder dagpenge, kontanthjælp, sygedagpenge og orlovsydelse mv. Efterlønsmodtagere omfatter personer, der modtager efterløn hele året. Beskæftigelsesalternativet er for alle beregnet med en antagelse om en timeløn på 110 kr. Det vil fx sige, at beregningen, for en person, der i udgangspunktet er fuldt beskæftiget, viser, hvor stort et økonomisk incitament vedkommende har til at tage et lavtlønsjob i tilfælde af ledighed. Når nettokompensationsgraden for fuldt beskæftigede i gennemsnit kan komme op over 100 pct., skal det først og fremmest ses i lyset af, at mange i gruppen med beregningsforudsætningerne modtager maksimale dagpenge i overførselsalternativet, hvilket som udgangspunkt giver en højere disponibel indkomst end i et beskæftigelsesalternativ med en lønindkomst på 110 kr. i timen.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellen.

Tabel 4**Nettokompensationsgrader, 2013 og med skatte- og kontanthjælpsreformerne fuldt indfaset under antagelse om timeløn på 120 kr. i beskæftigelsesalternativet**

		Nettokompensationsgrad				
		Gnsn.	> 80 pct.	> 90 pct.	> 80 pct.	> 90 pct.
		Pct.	----- 1.000 pers. -----		----- Andel, pct. -----	
2013	Fuldt beskæftiget	96,4	1.529	1.452	86,8	82,5
	Delårsbeskæftiget	93,6	229	221	82,3	79,4
	Fuldt ledige m.fl.	75,0	92	70	48,2	36,4
	Efterlønsmodtagere	91,1	74	61	84,6	70,0
	Alle	94,1	1.925	1.805	83,0	77,9
Skatte- og kontanthjælpsreform	Fuldt beskæftiget	90,8	1.503	1.331	85,4	75,6
	Delårsbeskæftiget	87,9	227	202	81,5	72,6
	Fuldt ledige m.fl.	70,5	85	52	44,2	26,9
	Efterlønsmodtagere	85,9	70	39	80,1	44,3
	Alle	88,6	1.885	1.624	81,3	70,0

Anm.: Se tabel 1. Fuldt beskæftigede er lønmodtagere, som er i understøttet beskæftigelse, herunder beskæftigede på deltid, hele året. Delårsbeskæftigede er personer, der i en eller flere perioder i løbet af året er i understøttet beskæftigelse som lønmodtagere, men som også i perioder modtager overførselsindkomst. Fuldt ledige m.fl. er personer, der hele året er i støttet beskæftigelse eller modtager overførselsindkomst, herunder dagpenge, kontanthjælp, sygedagpenge og orlovsydelse mv. Efterlønsmodtagere omfatter personer, der modtager efterløn hele året. Beskæftigelsesalternativet er for alle beregnet med en antagelse om en timeløn på 120 kr. Det vil fx sige, at beregningen, for en person, der i udgangspunktet er fuldt beskæftiget, viser, hvor stort et økonomisk incitament vedkommende har til at tage et lavtlønsjob i tilfælde af ledighed.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellen.

Med venlig hilsen
Morten Østergaard